

המפתח

לחיות באור הפרשה

עם תורה דעתיקה
סתימאה דעתיקה
לא תגליא לעתידי לבא

י"ז בעז"ה ע"י מכון:

האגודה

B48148@gmail.com

ל'לקוטי מוזהר"ן' על התורה ומועדיה

גליון 48

פרשת וארא תש"כ

ונתגלה ה'דעת'. ועל-ידי 'התגלות הדעת' - נתפשט 'נאמנות השם-יתברך', ונכר שהוא 'נאמן', מבטיח ועושה, וזה בחינת: "נאמן פשוט" - שנתפשט נאמנותו כנ"ל.

אבל ב'מצרים' שהיה ה'דעת' בגלות - לא נתפשט ונתגלה נאמנותו. וזה שפרש רש"י: "ושמי ה' לא נודעתי להם" - "לא נפרתי במדת אמתית שלי". שעל-ידי שלא נתגלה ה'דעת' ב'מצרים', על-ידי-זה לא נכר נאמנותו כנ"ל - כי ה'חסד' תלוי ב'דעת' כנ"ל.

ועל-כן היה 'אצלת מצרים' על-ידי 'משה', כי עקר ה'אצלה' על-ידי ה'דעת', כמו שכתוב (שמות טז, ו): "וידעתם כי ה' הוציא אתכם" וכו', "למען ידעו" וכו' (ויקרא כג, מג).

**"לכן אמר לבני ישראל וגו', וידבר משה
בן אל בני ישראל" (שמות ו, ו-ט)**

ג. ח"א ל, ב - כל מה שהוא קטן ביותר ומרחק ביותר מהשם-יתברך, הוא צריך רבי גדול ביותר. כמו שמצינו בעת שהיו ישראל במדרגה קטנה מאד, דהיינו במצרים, שהיו משקעים במ"ט שערי טמאה, היו צריכים רבי גדול ומלמד גדול ונורא מאד, דהיינו משה רבנו עליו-השלוה. כי כל מה שהוא קטן ומרחק ביותר, צריך מלמד גדול ביותר, שיהיה אמן בזה, שיוכל להלביש שכל עליון בזה, דהיינו השגתו יתברך-שמו, לקטן ומרחק כמותו, כי כל מה שהחולה נחלה ביותר, צריך רופא גדול ביותר.

"וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי, ושמי ה' לא נודעתי להם. וגם הקמתי את בריתי אתם לתת להם את ארץ כנען, את ארץ מגריהם אשר גרו בה. וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל וגו'".
(שמות ו, ג-ה)

א. ח"ב עט (ראשי-פרקים) של רבנו ז"ל - ועין בפנים באור מוזהר"ן ז"ל על הראשי-פרקים של הפרשיות 'תולדות' ו'יצא', ולפי-זה תבין גם כאן) - "וארא אל אברהם וכו' באל שדי" (שמות ו, ג), זמן וגבול גלות, "ושמי ה'" (שם), כשידפקו על דלתי רחמים קדם הקץ (אורה-חיים שם - עיר-שם) - זהו 'התקרבות הזמנים'. "וגם הקמתי את בריתי וכו', לתת להם ארץ מגריהם" (שם שם, ד), "תותבותהון" (תרגום-אונקלוס על 'מגריהם' - והוא לשון: 'תשובה'). "וגם אני שמעתי נאקת בני ישראל" - זה 'קול'. "מגריהם" - אסיפת הניצוצות בתשובה לארץ-ישראל ("מגריהם" לשון 'מגור' אוצר' - דגל-מחנה-אפרים, פרשת וארא). "בונה ירושלים, נדחי ישראל יכנס" (תהלים קמז, ב).

ב. ח"א נו, ז - גדל ה'רחמים', תלוי בגדל ה'דעת' וכו'. וזה בחינת (שבת קד): "מאמר פתוח, נאמן פשוט". 'מאמר פתוח' זה בחינת 'התגלות הדעת', כי ה'דבור' הוא 'התגלות הדעת', כמו שכתוב (משלי ב, ו): "מפיו דעת ותבונה". וב'מצרים' שהיה ה'דעת' בגלות, כמו שכתוב (שמות ו, א): "ושמי ה' לא נודעתי להם", היה גם ה'דבור' בגלות (זהר וארא כה), בבחינת (שם ד, י): "כבד פה וכבד לשון".

וכשיצאו מ'מצרים', שיצא ה'דעת' מהגלות - יצא ונפתח ה'דבור'. וזה בחינת 'מאמר פתוח' - שנפתח ה'דבור'

שכתוב (שמות ו, ז): **"וידעתם כי אני ה' המוציא אתכם מתחת סבלות מצרים"** - כי עקר ה'גאולה' על-ידי ה'דעת'.

וגם לעתיד, ש"תמלא הארץ דעה" (ישעיה יא, ט), שיתגלה ה'דעת' - ידעו שאין שום רע בעולם כלל, רק בלו טוב וכלו אחד.

ז. חיי מזהר"ן רא - לענין מלבושי כבוד, שצריך ל'איש פשר' להדר שיהיה מלבש פראוי אם אפשר לו, ולא יהיה בזוי. כי גם להצדיק, אין מקרבו עזמן רק על-ידי מלבושיו, שרואין שהוא מלבש בכבוד, על-ידי זה הוא נחשב בעיניהם להתקרב לו, ואם לא היה מלבש לא היה נחשב כלל בעיניהם.

ענה ואמר: הלא גם השם-יתברך היה מתלבש עצמו ב'מצרים', כי כל ה'מעשה של מצרים', היא כלה בחינת 'לבושיו', שהיה בהכרח שיתלבש עצמו השם-יתברך בבכיבול, באלו ה'מעשיות של מצרים', עד שאחר כך התחילו להפיר אותו ויתברך בעצמו בבכיבול, ובכל פעם הפירו אותו יותר ויותר, והפירו גדלתו ויתברך בכל פעם יותר. אבל בתחלה לא היה אפשר שיתקרבו אליו, כ-אם על-ידי בחינת מלבושים, הינו כל ה'מעשה של מצרים' שהיא בחינת מלבושים בנ"ל (עין בשער-הפנויות ורושי הפסח).

[ב'שיח-שרפייקדש ח"ב תרסח: אומר פעם מזהר"ן ז"ל: "אלו לא הייתי רואה אצל רבנו בתחלת התקרבותי, את הפמוטות וצלחות הכסף וזילבערנע לייכטער און זילבערנע שילעך] שהיו לרבנו ז"ל - היה קשה לי יותר להתקרב. כי הוא נולד וגדל בבית עשירים, ואלו לא היה רואה זאת אצל רבנו ז"ל, היה קשה לו להתקרב].

"ולא שמעו אל משה מקצר רוח ומעבדה קשה"
(שמות ו, ט)

ז. ח"א ת, ט - עקר ה'רוח-החיים' הוא בה'תורה', כמו שכתוב (בראשית א, ב): "ורוח אלקים מרחפת על פני המים" - "הוא התורה" (תקוני-זהר עז: קכ). ועל-כך ב'מצרים' שהיה קדם קבלת-התורה, ולא היה להם מהיכן לקבל ה'רוח-החיים', נאמר בהם (שמות ו, ט): **"מקצר רוח"**, כי לא היה להם מאין לקבל ה'רוח-החיים', שהוא בחינת **"ארוך אפים"** (שמות לד, ז), **"מאריך רוחה"** (תרגום שם; ירושלמי תענית פ"ב ה"א), **בנ"ל**.

ועל-כך נאמר בהם: **"מקצר רוח"** - שהוא הפך **"ארוך אפים"**, בחינת ה'רוח-החיים' שממשיכין על-ידי **"אנחה"**, להשלים ה'חסרון', כי ה'רוח' הוא **"שלמות החסרון"**.

וזהו בחינת (תהלים פא, יא): **"הרחב פיך ואמלאהו" - שנתמלא ה'חסרון' וכו'.** וזהו בחינת **"מלאפוס, מלא פום"** (ספר הנקוד לרבנו יוסף גיקטליא, בעל 'שערי-אורה'). - וזהו

על-כך אין להאדם לומר: **"די לי אם אהיה מקרב אצל איש נכבד וירא-השם, אף שאינו מפלג במעלה, כי הלואי שאהיה מקדם כמהו!"** - אל יאמר כן, כי אדרבא, כפי מה שידע אנש בנפשה גדל פחיתותו וגדל רחוקו, שנרחק מאד מהשם-יתברך, כל אחד ואחד כפי מה שידע בנפשו. ובמזוכן כל מה שידע בעצמו שהוא מרחק ביותר, צריך לבקש לנפשו רופא גדול מאד מאד, הגדול במעלה ביותר, דהינו שיהיזיר ויבקש תמיד לזכות להתקרב להרבי הגדול מאד מאד בנ"ל. כי כל מה שהוא קטן ביותר, צריך למד גדול ביותר בנ"ל.

והוצאתי אתכם. והצלתי אתכם.
וגאלתי אתכם. ולקחתי אתכם" (שמות ו, וז)
"מנין ל'ארבעה פוסות'?" - רבי יוחנן בשם רבי בנייה: כנגד ארבע גאולות וכו' 'והוצאתי, והצלתי, וגאלתי, ולקחתי'. רבי לוי אמר: כנגד ארבעה מלכיות" (ירושלמי פסחים פ"י ה"א; בראשית-רבה פח, ה; שמות-רבה ו, ד)

ד. ח"א ל, ו; ח"א קלה - **לפעמים נופל חסו-שלוש ה'מלכות דקדשה', לגלות של 'ארבע מלכיות' - כי ה'מלכות' הוא בחינת 'דל"ת'** (תקוני-זהר פג:), **"בגין דלית לה מגרמה כלום"** (הקדמת הזהר יא). ומי יכול לסבל את קול הצעקה והזעקה הגדולה, כשנופל בחינת ה'מלכות' ביניהם חסו-שלוש, בבחינת (קהלת ט, יז): **"זעקת מושל בפסילים" - דהינו: ה'זעקה' כשנופל ה'ממשלה', בחינת ה'מלכות' - בין ה'פסילים'.**

וצריך לראות לחתך ולהבדיל ה'מלכות דקדשה' מבין ה'ארבע גליות' של הארבע מלכיות, ולהעלותה משם. ועקר עליה - על-ידי בחינת ה'חסד', שעל-ידי ה'חסד' - קוצרין וחוזתכין המלכות, ומבדילין אותה מהם, ומעלין אותה אל **"אורי-הפנים"** המאיר ב'שלוש-גלים'.

ועל-כך יש 'ארבע בחינות' בכל הגל: ב'פסח' הם 'ארבע פוסות', ב'שבועות' וכו'. ב'ספות' וכו'. כנגד בחינת הד' הנ"ל, בחינת מלכות הנ"ל, שצריך להעלותה אל ה'אורי-הפנים' - על-ידי שמחות המצוות, שמתקבצין לתוך הרגלים (עין בפנים).

"וידעתם כי אני ה' אלקיכם, המוציא אתכם מתחת סבלות מצרים" (שמות ו, ז)

ה. ח"א נא, בסוף - כל החסרונות שיש לאדם, **'פרנסה', 'בנים', 'בריאות-הגוף', וכל שאר החסרונות** - הכל הוא ב'חסרון הדעת'. ואף שיש חסרים לגמרי מהדעת, ועם-פליזה יש להם פלי-טוב, באמת כל מה שיש להם אינו כלום. וכן להפך: השלם בדעת שיש לו חסרון, באמת החסרון אינו כלום.

וגם ה'גלות', הוא רק מ'חסרון הדעת', כמו שכתוב (ישעיה ה, יג): **"לכן גלה עמי מבלי דעת"**. - ועל-כך היתה **"גאלת מצרים" על-ידי משה'**, שהוא היה בחינת ה'דעת'. וזהו

שדקדק (תהלים שם): "אנכי ה' אלוקיך המעלה מארץ מצרים", וקבלו התורה אשר שם ה'רוח' - אזי דיקא: "הרחב פיך ואמלאהו", בחינת 'מלאפוס' כנ"ל, בחינת 'שלמות החסרון'.

פי דיקא אחר 'ציאת מצרים', בחינת: "המעלה מארץ מצרים", שאז נתבטל בחינת "מקצר רוח" הנ"ל, פי קבלו התורה ששם ה'רוח חיים' כנ"ל, על-כן אז דיקא: "הרחב פיך ואמלאהו", בחינת 'שלמות החסרון', בחינת 'מלאפוס', בחינת (תהלים כ, ו): "מלא ה' כל משאלותיך".

ועל-כן נזכר 'ציאת מצרים' בפ'רשת 'ציצית', פי 'ציצית' בחינת ה'רוח חיים', בחינת (יחזקאל לו, ט): 'מארבע רוחות' וכו'. [ענין בפנים ענין המלאפוס].

ח. ח"ב פו - דע: שעל-ידי שהעולם הם מ'קטני-אמנה', על-כן צריכים ל'תענית', דהינו 'עבודות קשות'. פי בודאי ידוע שאפשר לעבד השם-יתברך בכל דבר, פי אין הקדוש-ברוך-הוא בא בטרוניא עם בריותיו" (עבודה זרה ג), אך מה שצריכין לפעמים לעבודות קשות, הוא בבחינת מה שאמרו רז"ל (סנהדרין עד): "בשעת שמד, אפלו אערקתא דמסאני יהרג ואל יעבר". נמצא: שאף שבאמת אין ראוי שיהרג על זה, אך מחמת שהוא שעת שמד, והם מתגברים ורוצים דיקא להעבירו על דת ולהביאו לכפירות חסוֹשלוֹם, על-כן הוא מכרח למסר נפשו אפלו על דבר קל.

וה'עבודה זרה' וה'כפירות', הם בבחינת (תהלים קלו, יז): "אף אין יש רוח בהם" - שאין בהם שום 'רוח' כלל. וה'קטני-אמנה' הם בבחינת (שמות ו, ט): "**מקצר רוח**" - שהוא כמו 'ממצע', דהינו: שאין להם 'אמונה-שלמה', שהיא בחינת 'מאריך רוחו', כמובא במקום אחר (לקוטי מוהר"ן ח"א קנח), ואף-על-פי-כן אינם כופרים לגמרי, שאין להם שום 'רוח' כלל, רק הם כמו 'ממצע', ו'רוחם' קצרה, בחינת: "מקצר-רוח".

וזהו (שם): "**מקצר רוח ומעבדה קשה**". שמחמת שהם בבחינת 'קצר-רוח', מחמת שהם 'קטני אמנה' כנ"ל - על-ידי-זה צריכין לעבודות קשות ול'תעניות' כנ"ל. כמו שב'שעת-השמד' שהיא 'קלקול אמונה' לגמרי, צריכין אפלו למסר נפשם ממש אפלו על דבר קל, כמו-כן כן פשיש קטנות ופגם באמונה, צריכין לעשות 'עבודות קשות' כנ"ל.

ויש פמה בחינות ב'קטני אמנה'. פי יש אפלו 'צדיקים' שהם 'קטני אמנה', כמו שדרשו רז"ל (סוטה מח): על פסוק (זכריה ד, י): "פי מי בז ליום קטנות" - מי גרם לצדיקים וכו' [ענין בקטע הבא מ'שיחות-ה'ר"ן].

ט. שיחות ה'ר"ן קמ - פשאמר לי ענין הנדפס ב'לקוטי-תנינא' (ח"ב פ"ו הנ"ל) על פסוק (שמות ו, ט): "**מקצר רוח ומעבדה קשה**" - שעל-ידי 'קטנות אמונה' צריכין לעבודות קשות וכו'. עמדתי לפניו כמשתומם, ומחשבותי היו תמהים בענין זה, פי נדמה לי שיש לי 'אמונה' קצת.

ענה ואמר בלשון גערה קצת, כאומר: "אם יש לך אמונה, אין לך אמונה בעצמך" (האסטו אין דיר קיין אמונה נישט).

והזכיר מיד מאמר רז"ל (סוטה מח: - על זכריה ד, י): "פי מי בז ליום קטנות" - "מי גרם לצדיקים שיתבזבו שלחנם לעתיד-לבוא? 'קטנות' שהיה בהם בעצמן, שלא האמינו בהם בעצמן". [לשון הגמרא: "קטנות שהיה בהן, שלא האמינו בהקדוש-ברוך-הוא"]. (ורשי"ז"ל פרש שם כפשוטו: "קטנות אמונה"). אבל מדקדוק לשון הגמרא שאמרו שם: "קטנות שהיה בהם", נראה מבאר דברי רבנו ז"ל: שעקר 'קטנות האמונה' שלהן, היה בהן בעצמן.

ויש לפרש לפי זה: "שלא האמינו בהקדוש-ברוך-הוא", שהוא טוב לכל, והם חשובים וגדולים בעיניו יתברך. ומחמת זה היה בהם 'קטנות'. וזה היה עקר 'קטנות האמונה' שלהם, מה שלא האמינו בהם בעצמן. (ויש לכונן גם פרוש רש"י לזה).

והכלל המובן מדבריו: שהאדם צריך שיהיה לו אמונה בעצמו, שגם הוא חביב בעיני השם-יתברך. פי לפי גדלת טובתו של השם-יתברך, גם הוא גדול וחשוב בעיניו יתברך.

גם אחר-כך בסמוך, הגיע ראש-השנה, ואמר אז התורה ס"א (בלקוטי-מוהר"ן ח"א), ושם הזכיר ענין 'חסרון אמונה' בעצמו, ענין-שם באות ה'.

"וידבר ה' אל משה לאמר" (שמות ו, י)

י. ח"א ד, ז - זה מן הנמנע, שלא יבוא לאדם איזה 'גדלות', כששומע שמספרין שבחו, כלי-שכן כששמך גדול משבח ומפאר אותו. אבל צריך לזה בטול כל הרגשותיו וחמירותיו, אזי יכול האדם לשמע שבחו, ולא יבוא לו שום גדלות, כמו משה רבנו, שראה כתוב בתורה: "**וידבר ה' אל משה**", "ויאמר ה' אל משה" - וישראל קוראין בכל יום בתורה שבחו של משה, והוא בעצמו מספר להם שבחיו, ולא היה לו שום התפארות וגדלות מזה, כמו שכתוב (במדבר יב, א): "והאיש משה ענו מאד".

"אלה ראשי בית אבתם" (שמות ו, יד)

יא. ח"א יג, ד; כתב-יד רבנו ז"ל השיך לתורה יג (הנמצא בסוף הספר) - על-ידי 'המשכת התורה', נמשך

ש'בניסן' נתחזק כח ה'מלאך', שזה בחינת 'תקון חטא אדם-הראשון', שנתתקן ב'ניסן' בעת גאלת מצרים. וזה שכתוב (שמות ז, ד): **"והוצאתי את צבאתי, בחינת 'מלאכים' שיצאו ונגאלו ב'ניסן' - כי אז נתחזקו ונתתקנו.**

"ואמרת אל אהרן, קח את מטך, והשליך לפני פרעה יהי לתנין" (שמות ז, ט)

יח. ח"ב ת, ב-ג - עקר ה'תפלה' היא ר'חמים ותחנונים (אבות פ"ב מ"ג), ועקר ה'דחמים' תלוי ב'דעת' וכו'. ולפעמים כשהסטרא-אחרא יונקת מן ה'דחמנות', אזי הם ממשיכין לעצמן ה'דחמנות', ונתמעט ה'דחמנות' אצלנו. ואפלו מעט ה'דחמנות' שנשא, הוא בבחינת 'אכזריות', פי על-ידי שהם יונקים מן ה'דחמנות', נתקלקל ה'דחמנות' ונעשה 'אכזריות' וכו'.

וזה בחינת (איכה ד, א): **"גם תנים חלצו שד"** - זה בחינת 'דחמנות דסטרא-אחרא, בחינת (ישעיה יג, ז): **"כשד משדי"**, פי 'שדי' הוא בחינת 'דחמנות דקדשה', בבחינת (בראשית מג, יד): **"ואל שדי יתן לכם רחמים"**, שהוא בחינת 'תפלה', שהוא 'שדוד המערכות'. ועל-ידי "שד משדי", בחינת ה'דחמנות דסטרא-אחרא, בחינת: **"גם תנים חלצו שד"** - על-ידי-זה: **"בת עמי לאכזר"** (איכה שם) - פי על-ידי-זה שהם יונקים מן ה'דחמנות', על-ידי-זה גם 'מעט ה'דחמנות' הנשא אצלנו, נפגם ונעשה 'אכזריות'.

ועל-ידי-זה נפגם ה'דעת' ונקטן, ונעשה בבחינת 'מחין דקטנות', ואזי הם יונקים חסוּשלוּם מ'פגם הדעת', בבחינת (בראשית ג, א): **"והנחש הנה ערום"**. הינו 'דעת דסטרא-אחרא', שיונק על-ידי נפילת ה'דעת דקדשה', ומזה בא חסוּשלוּם 'תאות נאוף' וכו'.

ואזי אי-אפשר להתפלל בבחינת 'דחמים ותחנונים', ואז ה'תפלה', בבחינת 'דין'. וכשה'תפלה' הוא בבחינת 'דין', אז הסטרא-אחרא בולעת ה'תפלה' חסוּשלוּם, פי עקר יניקת הסטרא-אחרא היא מבחינת 'דינים', שהם 'מחין דקטנות' וכו', ועל-כן הם נאחזין חסוּשלוּם ב'תפלה' זו שהיא בחינת 'דין', ובולעין אותה-חסוּשלוּם.

ואז צריכין 'בעל כח גדול' שיוכל להתפלל 'תפלה' בבחינת 'דין', כמו 'פינחס' בעת שקנא על מעשה זמרי, כמו שכתוב (תהלים קו, ט): **"ויעמד פינחס ויפלו", ודרשו רז"ל (סנהדרין מד): "שעשה פלילות עם קונו"** - הינו 'תפלה' בבחינת 'דין', פי קנא על מעשה זמרי, שהוא בחינת (איוב לא, יא): **"פי היא זמה והוא עון פלילים"**, הינו שהוא עוון שצריכין לזה 'תפלה' בבחינת 'דין', שהוא בחינת 'פלילים', בחינת: **"ויעמד פינחס ויפלו"**.

'השגחה'. פי ה'תורה' היא: טעמים, נקודות, תגין, אותיות, שהם **"תלת גונין דעינא ובת-עין"** (תקוני-זהר ככו): וזה שמתחלת התורה ב'**בראשית**' (בראשית א, א): **"תמן ראשי, תמן בת"** (תקוני-זהר יח): **"ראשי' - אלה ראשי בית אבתם"** (שמות ו, יד), שה'אבות' הם: **"תלת גונין דעינא"**. 'תמן בת' - דא 'בת-עין'.

יב. ח"א לת, ז - כשעושה 'תשובה', ומסיר ממנו הטפשות, ונתוסף בו שכלו - אזי הוא מתבייש ביותר, ונתגלה הבושה על פניו. וה'בושה' הזאת, הוא בחינת 'אור התפליל'. - וזה פרוש: **"בראשית"** (בראשית א, א) - **"ירא בשת"** (תקוני-זהר צב), פי ה'יראה' הוא ה'בושה'. **"תמן ראשי תמן בת"** (תקוני-זהר יח): [תלת גונין עינא, אנון תלת אבהו, דאתמר בהו (שמות ו, יד): **"אלה ראשי בית אבותם"** (תקוני-זהר שם), הינו: **"תלת גונין דעינא בת-עין"** (תקוני-זהר ככו): רמז: **"מקום התפליל", ו"לטוטפת בין עיניך"** (שמות יג, טז), ו"**תלת גונין דעינא ובת עין"**, הם 'ארבע פרשיות'.

יג. ח"א נז, בסוף - ה'אבות' הן ה'ראשים', בבחינת (שמות ו, יד): **"אלה ראשי בית אבותם"** (עין בפנים).

"ואהרן אחיד יהיה נביאך" (שמות ז, א)
ברש"י: פתגמו: 'מתרגמך'. וכן כל לשון 'נבואה', אדם המכריז ומשמיע לעם דברי תוכחות. והוא מגזרת (ישעיה נז, יט): **"ניב שפתים"**.

יד. ח"א י, ד - **"הקדוש-ברוך-הוא מתאווה לתפלתן של צדיקים"** (תלין ס), ומשגר תפלה סדורה בפיו, כדי שיהנה מתפלתו. וזה: **"פי נביא הוא"** (בראשית כ, ז) - **"לשון: ניב שפתים"** (ישעיה נז, יט), כמו שאמרו רז"ל (ברכות לה - על רבי חנינא בן דוסא שאמר: אם שגורה תפילתי בפני, יודע אני שהוא מקבל' וכו' - מנא הני מילי, דאמר קרא): **"בורא ניב שפתים"** - אם שגורה תפלתו בפיו' וכו'.

טו. ח"א ריב - נביאים' זה בחינת 'דבור התפלה', כמו (ישעיה נז, יט): **"ניב שפתים"**.

טז. ח"ב א, ח - על-ידי ה'נבואה', נגאלת ה'תפלה' מן ה'גלות', בבחינת (בראשית כ, ז): **"פי נביא הוא ויתפלל בעדה"**. שעל-ידי 'נבואה', ה'תפלה' בשלמות, פי ה'תפלה' היא בחינת (ישעיה נז, יט): **"בורא ניב שפתים"** - בחינת 'נבואה'.

"והוצאתי את צבאתי, את עמי בני ישראל, מארץ מצרים" (שמות ז, ד)

יז. ח"ב ה, י - ב'ניסן' הוא זמן הגאולה, פי 'בניסן נגאלו' (ראשהשנה יא), וזה ידוע (שער הפגנות פסח א): **"שעקר גלות מצרים הנה לתקן חטא אדם-הראשון, שהיו שדים מחמקין אותו והוליד שדין" וכו' (ערוכין יח): והחמום הוא על-ידי חלישות המלאך, ומחמת זה היה גלות מצרים. ו"בניסן נגאלו", ונתתקן חטא אדם-הראשון אז. נמצא:**

פי פשיש' פגם תאות-נאוף' חסו-שלום, שאז התפלה בבחינת דין, והסטרא-אחרא בולעת אותה חסו-שלום - אז צריכין בעל כח גדול, שיתפלל תפלה בבחינת דין.

וכשזה הבעל-כח' מתפלל תפלה בבחינת דין, ואזי הסטרא-אחרא רוצה לבלע אותה, כי היא בולעת תמיד התפללות שהם בבחינת דין פנ"ל - אזי זאת התפלה עומדת בבית-הבליעה שלו, בבחינת (שם מא, יד): "בצוארו לין עז", הינו התפלה של הבעל-כח הנ"ל, שהוא בחינת "מטה עז", היא עומדת לו בצוארו, בבית-הבליעה שלו.

ואזי הוא מכרח לתן הקאות, הינו שהסטרא-אחרא מכרח להקיא ולהוציא כל הקדשות של הדעת והרחמנות והתפללות שבלע, בבחינת (שם כ, טו): "חיל בלע ויקאנו".

ולא די שהוא מקיא ומוציא כל הקדשה שבלע, אף גם הוא מכרח להקיא ולהוציא עצמות החיות שלו ממש, בבחינת (שם): "מבטנו יורישנו אל", הינו שמוציא ומקיא עצמות חיותו ממש. וזהו בחינת 'ארים' שמתגזרין, שהיו תחלה מעצמות הסטרא-אחרא ממש, ועכשו חוזרין אל הקדשה.

וזהו בחינת (תהלים קי, ב): "מטה עזך ישלח ה' מציון, רדה בקרב אביבך". 'בקרב' דיקא, בחינת: "מבטנו יורישנו אל". פי 'מטה עז', הינו התפלה של הבעל-כח הנ"ל, היא יורדת בקרבו ממש, פי על-ידה הוא מוציא ומקיא עצמות חיותו ממש, מקרבו ומבטנו, בחינת: "מבטנו יורישנו אל", פנ"ל.

וזה בחינת (שם עד, יג): "אתה פוררת בעזך ים, שברת ראשי תנינים על המים". פי על-ידי 'מטה עז' הנ"ל, הוא משבר "ראשי תנינים על המים" - הינו הסטרא-אחרא והנחש, שהיתה יונקת מן הרחמנות והדעת פנ"ל. ועל-ידי 'מטה עז' הנ"ל, הינו התפלה של הבעל-כח, בחינת 'פינחס' - על-ידיה הוא מוציא קדשת הדעת והתפללות שבלע, ומשבר ראשי תנינים על המים פנ"ל.

פי התפלה של הבעל-כח, שהיא בבחינת דין, בחינת: "ויעמד פינחס ויפלל" - היא עומדת בבית-הבליעה של הנחש, ועל-ידיה הוא מכרח להקיא ולהוציא הכל פנ"ל.

וזהו צדוף "ויפלל" - ראשי-תבות (שמות ז, ט): "ו'השלך לפני פרעה יהי לתנין". פי צריכין להשליך 'מטה עז', בחינת התפלה הנ"ל, לה'תנין, בבחינת: "והשלך לפני פרעה יהי לתנין". שמשליכין בכונה ה'מטה עז'

לפני הסטרא-אחרא' - פדי שיהיה לה'תנין' - הינו: פדי שיבלע ה'תנין' את התפלה הזאת - פי על-ידיה מוציאין ממנו כל הקדשות שבלע, פי היא עומדת בבית הבליעה שלו פנ"ל.

"ויחזק לב פרעה, ולא שמע אלהים" (שמות ז, כב)
ברש"י: "ויחזק לב פרעה - לומר: על-ידי מכשפות אתם עושים פן, תבן אתם מכניסין לעפרים, עיר שפלה תבן, אף אתם מביאין מכשפות למצרים שפלה בפפים" (מנחות פה. שמות רבה ט, ז).

יט. ח"א יא, א - "שאלו יוחני וממרא למשה: תבן אתה מכנים לעפרים, והשיב להם: אמרי אנשי, למתא ירקא, ירקא שקל" (מנחות פה. שמות רבה ט, ז).

[פרש רש"י: "אמרו ליה יוחני וממרא: ראשי מכשפים של מצרים, למשה-רבנו, כשהתחיל לעשות האותות לעיני פרעה, שהיו סבורין שהיה עושה אותם על-ידי פשוף. - תבן אתה מכנים לעפרים: 'עפרים' שהוא מקום הרבה תבואה, אתה מביא לשם תבואה למכור, בתמיה? כך ארץ-מצרים שהיא מלאה בפפים, אתה בא לשם לעסק בכשפים! - אמר להם למתא ירקא, ירקא שקל: לעיר שגדל שם ירק הרבה, הבא ירק שלך למכור, לפי שמתקבצין שם הפל לקנות. הם אמרו לו דברי לצנות, והוא השיב להם בענינם].

"תבן" זה בחינת 'תבונה', כמו שפתוב (משלי ב, יא): "תבונה תנצרך", שהם הבינו: שמושה רוצה להכניס תבונות התורה בישראל, ועל-כן שאלו: "פי בזמן שאין ישראל עושין רצונו של מקום הם משולים לעפר (ספרי עקב יא), ואיך יוכל להביאם למדרגה גבוהה לתבונות התורה". וזה: 'תבן' לשון 'תבונות התורה', אתה מכנים לעפרים, זה בחינת 'עפר', הינו 'מדרגה פחותה'.

השיב להם: 'אמרי אנשי למתא ירקא, ירקא שקל' - שעל-ידי האמירות והדבור של איש הישראלי, יאיר לו הדבור לכל המקומות שאריה לעשות תשובה, שיוכל לעשות תשובה. 'ירקא' הוא בחינת 'תשובה'. 'ירקא שקל', בחינת 'תשובת-המשקל', שהדבור יאיר לו שיוכל לעשות 'תשובת-המשקל' ממש.

"והדגה אשר ביאר מתה ויבאש" (שמות ז, כא)

כ. שיחות שאחרי ספורי-מעשיות - מימי ילדותו: פעם-אחת באו אליו עם פדיון להתפלל על ילדה שרה אסתר בת יהודית, ואמר שתמות, וכן הוה. ואמר: שידע זאת מהתורה הקדושה. שראה אז פסוק (שמות ז, כא): "והדגה אשר ביאר מתה ויבאש", ובאלו התבות: "מתה, ויבאש" נתגלה לו זאת. 'מת'ה, ויבאש' ראשי-תבות: שרה אסתר ב'ת יהודית ו'י מת'ה. השם-ישמרנו.

השמים". ובשביל זה כשפגם אברהם "במה אדע" (שם טו, ח), ובזה פגם ב'רשת ארץ', שהיא בחינת 'אמונה', בחינת 'תפלה' - ה'יה גלות מצרים'.

ודוקא "יעקב ובניו ירדו מצרים" (יהושע כד, ד - בהגדה של פסח), כי הם בחינת 'שנים עשר נסחאות התפלה', והוריד אותם בגלות, ומצרים הוא 'הפך הנסים', כמו שכתוב (שמות יד, כז): "ומצרים נסים לקראתו", שאין שם מקום הנסים, ואין שם מקום התפלה, כמו שכתוב (שם ט, כט): "והיה כצאתי את העיר אפרש את פני". "וכל הגליות מכנים בשם 'מצרים', על שם שהם מצרים ל'ישראל' (בראשית י"ב טז, ד). וכשפוגמין ב'אמונה', בתפלה, בארץ ישראל, יורד לגלות.

כו. חיי מוהר"ן רנו - שמעתי מרבי נפתלי, שאמר באומין: "כצאתי את העיר אפרש את פני" (שמות ט, כט).

[ב'לקוטי הלכות', חולי המועד ד, טו: מיתת הצדיקים שבחוץ לארץ, הוא בבחינת 'תפלה בבחינת דין' - שמוסרים גופם שיקבר בחוץ לארץ, ששם יניקת הסטרא אחרא, ונדמה להסטרא אחרא שהיא בולעת את הגוף הקדוש הזה.

אבל זה הגוף הקדוש, הוא 'בעל-כח גדול', ועומד להסטרא אחרא בצוארה, עד שמכרחת על-ידי זה להקיא הקאות הרבה מקרבה ובטנה וכו', עד שיגמר הצדיק מה שהתחיל. כי אז אינו פוסק מלעסוק בבחינת 'תקון התפלה הנ"ל, עד שיגמר פרצונו, בבחינת (שמות ט, כט): "כצאתי מן העיר אפרש את פני". כשיוצא מן העיר אל קברו, אז יפרש את פניו בתפלה הנ"ל, עד שיגמר מה שרוצה. ועל-כן שם על קברו, יכול כל אחד להתתקן, אפלו הג'רוע-שבג'רועים" וכו', ועל-כן שם הכל יתתקנו כראוי, כל מי שיצפה לבא לשם בחייו וכו'.

וב'פרפראות-להכמה' ח"ב ח, יד: - ונשמע מפיו הקדוש שאמר באומין: "כצאתי את העיר אפרש את פני" - הינו פאומר: שאחר הסתלקותו, אז יעסק בשלמות תקוני התפלה, לגמור את שלו פרצונו].

הלימוד בגליון הזה

יהא לטובת ולעילוי נשמת איש צדיק תמים
תרה"ג מוהר"ר אהרן גרשון מנחם

נ"ר אפרים שמואל זצ"ל

נלב"ע ח' אלול תשע"ח לפ"ק - תנצב"ה

"ותעל הצפרדע" (שמות ח, ב)

"ומאי ותעל הצפרדע/ צפור דע, שיש בה דעה. בשעה שהעופות הם צמאין ובאין לשתות מן ה'אור ומן האנמים, קוראין אותם ואומרים להם: 'בואו ושתו אל תתייראו'. (תנא דברי אליהו רבה פ"ז)

כא. ח"א ג - "לדידי חזי לי ההיא אקרוקתא" (בבא בתרא עג), ופרש רבנו שמואל: "צפרדע, הינו צפור דעה" (עין בפנים - ועין 'שערי הפסוקים' פרשת וארא).

כב. ח"א טו, ה - "לדידי חזי לי ההיא אקרוקתא" (בבא בתרא עג), "אקרוקתא" פרש רש"י: "צפרדע". וזה בחינת 'עלית היראה ל'רשעה', הינו 'דעת'. כי 'צפרדע' היא מלה מרפבת: "צפר דעה" (תנא דברי אליהו רבה פ"ז; עין 'שערי הפסוקים' פרשת וארא), ו'צפור' הוא בחינת 'יראה', בחינת 'ארץ', כמו שכתוב (ישעיה כד, טז): "מכנף הארץ זמרת" וכו' (עין בפנים).

"ויצעק משה אל ה'" (שמות ח, ח)

כג. ח"ב עה - בתורה ותפלה, יש שני גונים: 'מחשבה' ו'צעקה'. והוא בחינת 'משה' ו'דוד'. כי ה'צעקה', בחינת (משלי א, ב): "חכמות בחוץ תרנה". וב'מחשבה', בחינת (שירי השירים ג, ב): "חמוקי ירכוד". ב'משה' בתיב (שמות ח, ח): "ויצעק משה", וכתוב (דברים לא, א): "ויכף וידבר" וכו', כלומר: שהיה מקהיל קהלות ברבים, וזה בחינת: "חכמות בחוץ תרנה". וב'דוד' בתיב (תהלים סח, כז): "במקהלות ברכו אלקים", והוא גם-כן: "חכמות בחוץ תרנה".

"אצבע אלקים הוא" (שמות ח, טו)

כד. עתיד הקדוש-ברוך-הוא לעשות מחול לצדיקים לעתיד-לבוא, וכל אחד מראה באצבעו וכו' (תענית לא). 'מחול' זה בחינת ה'שמחה', שהיא כלי ל'קבלת-התורה'. וכל-זה על-ידי ה'בטול', שעל-ידי ה'זריחה' של ה'רשימו' מן ה'בטול' - משם באה ה'תורה' על-ידי ה'פלים'. וזה בחינת "מראה באצבעו". 'מראה' זה בחינת ה'מראה' וה'זריחה' של ה'רשימו', שמשם באה ה'תורה'. וזה בחינת: "מראה באצבעו", בחינת ה'תורה', שהיא בחינות (שמות לא, יח): "אצבע אלקים". [הפונה על הפסוק בפרשת 'כ"תשא' (שמות לא, יח) "לחת אבן פתבים באצבע אלקים" - אבל מבין שכתוב גם בפרשתו: "אצבע אלקים", הבאונה גם כפאן].

"כצאתי את העיר אפרש את פני" (שמות ט, כט)

כה. ח"א ז, א; ח"א ט, ה - עקר 'אמונה', בחינת 'תפלה', בחינת 'נסים', אינו אלא בארץ-ישראל, כמו שכתוב (תהלים לג, ג): "שכן ארץ ורעה אמונה", ושם עקר עליות התפלות, כמו שכתוב (בראשית כח, יז): "וזה שער